

UZASADNIENIE

do Zarządzenia Nr 5.2024

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 12 kwietnia 2024 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Krokusy w Górzyńcu”

W myśl art. 22 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.)* dla rezerwatu przyrody, do czasu sporządzenia planu ochrony, sprawujący nadzór sporządza projekt zadań ochronnych, który opisuje istniejące zagrożenia oraz wskazuje sposoby ich eliminacji lub ograniczania.

Zgodnie z *zarządzeniem Nr 2 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2 stycznia 2013 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Krokusy w Górzyńcu” (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2013 r. poz. 87)* celem ochrony tego obszaru jest zachowanie naturalnego w rejonie Karkonoszy stanowiska szafrana *Crocus L.* – występująca w rezerwacie odmiana ww. rośliny z rodziny kosaćcowatych *Iridaceae* jest charakterystyczna dla Górz Izerskich.

Rezerwat przyrody „Krokusy w Górzyńcu” posiada zadania ochronne – ustanowione *zarządzeniem Nr 18.2021 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 4 października 2021 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Krokusy w Górzyńcu”*, które obowiązują do dnia 4 października 2026 r. (zmienione *zarządzeniem nr 31.2023 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 11 października 2024 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Krokusy w Górzyńcu”*).

Obecnie występowanie krokusa ograniczone jest do mającej około 0,22 ha bezleśnej powierzchni w obrębie rezerwatu „Krokusy w Górzyńcu” (w obrębie której prowadzona jest ekstensywna gospodarka w postaci koszenia), pozostały obszar jest pokryty lasem, w znacznej części spontanicznie odnowionym. Utrata sprzyjających siedlisk jest ogromna, zachowana powierzchnia stanowi 0,3% potencjalnych siedlisk gatunku sprzed 1945 r. Liczebność gatunku w 1999 r. w granicach rezerwatu szacowano na ponad 1350 kwitnących roślin, a w 2012 r. 250 osobników. Natomiast w 2023 r. zaobserwowano już jedynie 150 kwitnących lub przekwitłych roślin i odnotowano pojedyncze rośliny z kwiatami w kielkujących pąkach.

Z uwagi na fakt, iż z powodu otaczających powierzchnię łąkową drzew zwiększało się jej zacienie, zwiększała się powierzchnia kępy świerków rosnących w obrębie łąki, co ograniczało powierzchnię dostępną dla krokusów, w 2023 r. wykonano działania ochrony czynnej polegające na usunięciu drzew iglastych (świerk pospolity *Picea abies*, modrzew europejski *Larix decidua*) oraz wybranych okazów drzew liściastych (buk pospolity *Fagus*

sylvatica, klon jawor *Acer pseudoplatanus*, brzoza brodawkowata, *Betula pendula*) w pasie o szerokości do ok. 20 m wokół powierzchni łąkowej i w jej obrębie oraz cięciu pielęgnacyjnym większych gałęzi drzew liściastych zwisających nad powierzchnią łąkową. Dodatkowo wykoszono powierzchnię łąkową. Działania te pozwoliły na zwiększenie stopnia nasłonecznienia łąki i zwiększenie potencjalnej powierzchni kwitnienia krokusa.

W trakcie wizji terenowej przeprowadzonej w dniu 21 marca 2024 r. przy udziale pracowników RDOŚ we Wrocławiu i pracownika Pracowni Ochrony Przyrody w Zakładzie Botaniki Wydziału Nauk Biologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego zaobserwowano ponad 1750 kwitnących roślin skupionych w czterech częściach powierzchni łąkowej. W trakcie wizji terenowej ustalono, że w wyniku przeprowadzonych w 2023 r. działań z zakresu ochrony czynnej, powierzchnia łąkowa została znacznie odsłonięta, a zwiększenie nasłonecznienia poprawiło warunki siedliskowe dla ww. gatunku, jednakże w obrębie powierzchni łąkowej występuje zbyt duża warstwa wojłoku i miejscami gruba warstwa suchych liści z drzew, uniemożliwiająca naturalne odnowienie szafranów na całej powierzchni łąki. Gatunek ten jest światłolubny i mało konkurencyjny w stosunku do gatunków roślin tolerujących zacienienie (w tym mszaków, głównie *Rhitiadelphus suarrosus*) i przy narastającej warstwie nekromasy nie jest w stanie odnawiać populacji. Konieczne jest zatem podjęcie odpowiednich dodatkowych zabiegów czynnej ochrony związanych z usunięciem przynajmniej w części nekromasy i okrywy mchów.

Ponadto uznano za konieczne odnowienie populacji gatunku w samym rezerwacie poprzez namnożenie roślin w oparciu o rodzimy materiał genetyczny i ich wysianie na całej dostępnej powierzchni, jak również posadzenie roślin uzyskanych w hodowli.

Aby to było skuteczne, konieczne jest podjęcie odpowiednich zabiegów ochrony czynnej, w tym regularne koszenie powierzchni łąkowej, usunięcie przynajmniej w części nekromasy i okrywy mchów, uniemożliwiających naturalne odnowienie szafranów oraz odnowienie populacji gatunku na bazie lokalnych zasobów.

Pozostała treść zarządzenia pod względem merytorycznym pozostaje bez zmian.

Dokumentacja źródłowa znajduje się w aktach sprawy.

Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska we Wrocławiu

Katarzyna Łapińska

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/